

راجع بسرقت

(انواع سرقت و اسباب مشدده آن)

بقیه از شماره ۴

سرقت باشد آزاریکه در این خلال واقع شود در صورت اولی و صورت ثانیه فرق داشته و وصف سرقت را تغییر خواهد داد. بالجملة توسعه و تضییق مفهوم سرقت نسبت به آزاریکه از طرف سارق صورت گیرد. مؤثر در مجازات خواهد بود.

۲ - باید مقصود از آزار و تهدید دزدی باشد چنانچه آزار و تهدید برای مقصود دیگری غیر از دزدی صورت گیرد مانند عمل منافعی عفتی که در آن خلال وقوع یابد در چنین صورتی مشمول ماده فوق الذکر نخواهد بود چه ظاهر این ماده و کلیه قوانینی که آزار و تهدید را مشدد قرار داده اند در صورتی است که تهدید و آزار برای موفقیت بسرقت و بهمان مقصود باشد. در اینجا باید متذکر بود که اگر چندین نفر سارق بعضی از آنها مرتکب آزار گردند مجازات جنائی فقط در مورد کسی اجراء خواهد شد که مرتکب آزار شده است و نسبت به دیگران که مرتکب آزار نشده اند سرقت عادی میباشد.

۲ - زمان ارتکاب

یکی از جهات مشدده وقوع دزدی در شب است. در قانون ما شب تعریف نشده است.

علمای حقوق در این مفهوم اختلافاتی دارند. بعضی معتقدند که زمان بین غروب آفتاب و طلوع آن شب است. برخی تشخیص این امر را بنظر قضات واگذار کرده و جمعی آنرا باختلاف عادات شهرها و درجه تمدن آنها فرق گذاشته اند. مثلا در جاهیکه عادات اهالی آن بر آنست که از اول شب بمنزلهای خود رفته و بیتوته نمایند از زمان رفتن بخانه شب شروع میشود ولی در بلادیکه تا اواسط شب مردم در معاشرت و رفت و آمد هستند شب از تاریخی شروع خواهد بود که بر حسب عرف و عادات

سرقت منقسم می شود بدو قسم: عادی و غیر عادی. سرقت عادی عبارت است از دزدی که با تحقق ارکان سه گانه مذکور در مقاله سابقه موجود می شود ولی باعتبار زمان و مکان و افعالی که سارق در قبال شرکت مرتکب میشود و وصف سارق از حیث تعدد دزدی را بدو قسمت منقسم نموده جنحه و جنایت. اینک اسباب مشدده را در تحت عناوین ذیل مختصراً توضیح میدهیم.

۱ - آزار

آزار عبارت است از هر گونه تعدی عملاً نسبت به صاحب مال یا بگسی که مال با وسپرده شده است ولو آنکه تعدیات مزبوره موجب جراحت یا وجود آزاری در بدن نباشد مانند پوشانیدن سر و صورت صاحب مال یا بستن چشم و یا کتف او و امثال آن. تمام این اقسام تعدی مشمول عنوان آزار بوده و فاعل آن مستحق مجازات تریبی خواهد بود (رجوع بماده ۲۲۲ قانون مجازات عمومی). ولی آزاری که موجب تشدید مجازات می شود و سرقت را جنائی می سازد مشروط بشرایط ذیل است:

۱ - آزار قبل از سرقت و یا در حال سرقت واقع شود بنابراین چنانچه آزار و تهدید پس از خاتمه سرقت صورت گرفت مشمول عنوان فوق الذکر نبوده و نمیتوان آنرا بسرقت جنائی دانست. مثل آنکه صاحب مال برای استرداد مال مسروق در خارج از خانه با در طرف شود و سارق ویرا تهدید و یا آزار نماید.

نمره و نتیجه اختلافی که در تمام شدن سرقت در مقاله سابقه اشاره شد در این خصوص مؤثر است چه اگر تمامیت سرقت برسیدن سارق بمأمن یا رسانیدن بمقصودی که برای حفظ مال مسروق در نظر گرفته شرط تمامیت

بنابر این اگر شکستن درب و پنجره بعد از سرقت انجام گیرد مثل اینکه دزد بخانه که درب آن باز است داخل شود و پس از برداشتن مال در موقع خروج درب خانه را قفل ببندد و آنرا بشکند در اینصورت حرز را برای سرقت نشکسته است .

(گارو استاد و متخصص حقوق جزائی در این قسمت مخالف و فرقی بین شکستن قبل یا بعد نمیگذارد زیرا شرط تمامیت سرقت را نقل مال مسروق از محل خود و رساندن به مأمن چنانکه در مقاله سابقه گفته شد میداند) و در این صورت شکستی که برای خروج از محل مسروق منته صورت گیرد شکستی است که برای سرقت صورت گرفته .

ب - استعمال آلات مخصوصه مانند کلید ساختگی :

مقصود از کلید ساختگی در ماده ۲۲۲ قانون مجازات عمومی استعمال کلیدی است غیر از آن کلیدی که صاحب مال برای قفل خود تهیه کرده است بنابراین اگر درب خانه با همان کلیدی که صاحب خانه برای آن تهیه کرده است باز شود مثل آنکه صاحب خانه کلید خود را مفقود نموده و دزد آنرا بیابد و بکار برد مشمول عنوان فوق نخواهد بود و همین قسم است اگر بدو دزد کلید اصلی را سرقت کند سپس با همان کلید استفاده نماید کلید ساختگی بکار برده است .

ج - سارقین دونفر یا بیشتر باشند .

یکی از جهات مشدده تعدد سارقین است . در تعدد مسئولیت قانونی تمام آنها شرط نیست بنابراین اگر یکی از سارقین مجنون یا مکره و یا مجبور باشد مغیر وصف تعدد نسبت به مسئول قانونی نخواهد بود زیرا مسئول حاجزی برای اجرای عقوبت ندارد و معذور بودن دیگران تأثیری در اصل مجازات و یا نوع آن نسبت به غیر معذور نخواهد داشت و وصف تعدد در مورد آن صادق است چه در چنین موردی سارقین علاوه از دو نفر بوده اند ولو آنکه بعضی از آنها مکره بوده و قابل مازات نباشند .

آن شهر قطع مراودات شده و برای استراحت مردم بخانه خود میروند .

(دیوان تمیز ترکیه در یکی از آراء خود یک ساعت بعد از غروب آفتاب را شب تشخیص داده است) .

۳ - جاده عمومی

در قانون ما برای جاده عمومی تعریفی نشده است . مقصود از جاده عمومی راههایی است که در خارج قصبات و قراء بوده و مستعد برای عبور و مرور دائمی عموم باشد گرچه آن جاده ملک شخص معین باشد . بنا بر این طرق و شوارع داخل قصبات و قراء طرق عمومی نیست زیرا در این قبیل شوارع بخلاف جاده عمومی استمداد ممکن است .

سرقت در ترن (Train) را علمای حقوق بالاتفاق در شارع عام ندانسته اند ، و همچنین سرقت مکاری از مالی که در جاده عمومی با وسپرده شده است سرقت تحت عنوان مزبوره نیست ، و نیز درخت هائیکه در طرفین جاده عمومی غرس شده باشد سرقت از جاده عمومی نمیدانند .

همچنین سرقت سنك و سنی که در جاده عمومی برای تعمیر جاده ریخته میشود سرقت جنائی تشخیص نداده اند زیرا مقصود از دزدی در شارع عام دزدی است که از عبور کفنده بشود ، و بهمین نحو تمیز فرانسوا حکام عدیده ای صادر کرده است .

۴ - وسائلی که برای دزدی اتخاذ می شود و موجب تشدید مجازات مجتعمعا یا منفردا می گردد
الف - شکستن حرز :

این عنوان بخراب کردن دیوار یا سوراخ کردن و یا شکستن درب و پنجره محقق خواهد شد . گرچه در قانون ما این معنی تعریف نشده است ولی محکمه تمیز ما و سایر کشورهای متمد نه این عملیات را محقق عنوان شکستن حرز تشخیص داده اند و تعریف جامع آن عبارت است از ازاله هر مانعی که صاحب مال برای حفظ آن تهیه کرده است بقصد رسیدن به مالی که در صدر دزدی آن می باشد ،

۵ - حمل سلاح

از سلاح در قانون ما تعریفی نشده است . به عقیده نویسندگان مقصود از سلاح مذکور در ماده ۲۲۲ قانون مجازات عمومی هر گونه آلت برنده و کشنده یا شکافنده است مانند چاقو، شمشیر، کارد، میله آهنی، انواع اسلحه ناری و مهرچیزی که دزد بتواند بوسیله استعمال آن از خود دفاع کرده و صاحب مال را عاجز از مقاومت نماید و بهمین نحو آرائی از دیوانهای تمیز و تمیز ما

دیده شده و انسام مذکوره فوق را سلاح تشخیص داده اند بنابراین اگر دزد اسلحه خود را در خارج از محل مسروق منه بگذارد و در حال سرقت حامل آن نباشد مسلح محسوب نخواهد بود مگر آنکه تمامیت سرقت را بصرف خروج از محل سرقت ندانسته بلکه رسیدن بمامن و یا رسانیدن بمقصود را چنانکه فوقاً اشاره شد شرط دانیم .

(بقیه دارد)
علی حاجری شاه باغ
 وکیل عمومی تمیز

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی